

LIJCHTSPOR

Het kwetsbare licht van een olielampje

'Jezus zegt, dat Hij hier van ons verwacht, dat wij zijn als *kaarsjes* brandend in de nacht. En Hij wenst, dat ieder tot Zijn ere schijn', Gij in uw klein hoekje en ik in 't mijn'.

Vermoedelijk kent u dit kinderlied uit de bundel van Johannes de Heer: Een vrolijk

melodietje met een tekst die ons eraan wil herinneren dat elke christen de opdracht heeft om licht te verspreiden in zijn of haar omgeving. Het is een aansprekend beeld, zo'n brandend kaarsje. Maar klopt het eigenlijk wel? Na verloop van tijd is het kaarsje opgebrand. En het is toch Gods bedoeling dat een christen ook op hoge leeftijd licht blijft verspreiden? Daarom is het beter om in dit verband voor een ander beeld te kiezen en een christen te vergelijken met een *olielampje*. Zo'n olielampje kan echter alleen licht blijven verspreiden wanneer er aan twee voorwaarden wordt voldaan: de olie in het reservoir moet steeds worden aangevuld én het lontje moet in de olie blijven hangen. Doordrenkt blijven van de olie. Dán kan het lampje licht *blijven* verspreiden!

De Here Jezus ontving bij zijn doop in de Jordaan de Heilige Geest. Als teken dáárvan daalde een duif op Hem neer. De Geest neemt volkomen bezit van Christus. In de Bijbel zijn duif en olie beelden van de Geest. Johannes de Doper gaat een stap verder en getuigt dat de Heiland de Geest niet voor zichzelf houdt, maar zijn volgelingen doopt met de Heilige Geest. Letterlijk staat er dat Hij hen *onderdompelt* in de Heilige Geest. En dát gebeurt op het Pinksterfeest. Dan stort Christus vanuit de hemel de Geest op de eerste christenen in Jeruza-

lem. Hij vervult hen mét en dompelt hen onder ín de Geest, waardoor zij er helemaal van doordrenkt raken. Dat is het onvoorstelbare rijke van het Pinksterfeest! En later heeft Jezus de gemeente opnieuw vervuld met de Geest. Hij vult hun reservoir aan met de olie van

de Geest. Daarmee is dus aan de eerste voorwaarde voldaan!

Willen de leerlingen vervuld blijven met de Geest en als een olielampje licht blijven verspreiden, is het dus zaak dat zij in geloofsverbondenheid met Christus leven en zich er steeds in het gebed naar uitstrekken om doordrenkt te blijven met de olie van de Geest. Alleen dán kunnen zij als een olielampje licht en warmte blijven verspreiden in hun omgeving. En daarmee raken we aan het kwetsbare van het olielampje. Een christen bezit namelijk de donkere mogelijkheid om de Geest uit te blussen (1 Thess. 5:19). Dat gebeurt waar we ons losmaken van Christus en onze eigen koers varen, waar het gebed om de voortdurende vervulling met de Geest verslapt en ons lontje niet meer doordrenkt blijft van olie. Dáár ligt onze verantwoordelijkheid! Vandaar dat een christen een *kwetsbaar* olielampje is en blijft.

Wanneer wij in geloofsverbondenheid met Christus ons uitstrekken naar de voortdurende vervulling met de Geest, branden we in onze ouderdom niet op als christen! We mogen dan verwachtingsvol uitzien naar de vervulling van de belofte van Psalm 92 vers 15: 'In de ouderdom zullen zij nog vruchten dragen'.

■
Ds H.G. de Graaff

Voorlees-opa Jan Soeterbroek deed op latere leeftijd belijdenis

Elke maandagmiddag rijdt de 75-jarige Jan Soeterbroek in z'n scootmobiel naar de kerk, 'De Ontmoeting', in Almelo. Bij de club voor kinderen uit de buurt leest hij dan voor uit de 'Kijk-bijbel'. Jan kijkt terug op een veelbewogen leven. 'Rijkdom en armoede, ik heb het allemaal gekend.' Een gebedsverhoring, een paar jaar geleden, ervoer hij als 'het bewijs dat Jezus leeft'. Het bracht hem tot openbare belijdenis van het geloof.

Soms kunnen mensen hun leven samenvatten in een paar zwarte bladzijden, als ze vertellen over gebeurtenissen die jarenlang een schaduw wierpen op het alledaagse bestaan. 'In 1973 ben ik aan mijn rug geopereerd. Daarbij hebben de artsen een fout gemaakt en door die medische misser ben ik in de WAO

beland', zegt Jan. 'Het was een hard gelag, want ik was pas 32. Ik kreeg indertijd iets van 550 gulden per maand, terwijl ik al 365 aan huur betaalde. Armoede troef dus.'

Nog zo'n zwarte bladzijde. 'Mijn vrouw en ik hebben twee zoons. In de jaren negentig

raakten die twee gebrouilleerd, ze wilden elkaar nooit meer zien. Geen enkel contact. Dat wens je geen enkel ouderpaar toe. Het was een diep verdriet in ons leven. Dan ben je 25 jaar, 40 jaar getrouwd en je laat de jubilea maar voorbij gaan. Want er valt niets te vieren.' Andere inktzwarte bladzijden zijn er geweest, dagen waarop hij hartgrondig wenste dat het boek uit zou zijn. Hij praat er liever niet over.

Wending

Liever heeft hij het over de kleurrijke dagen, de ervaringen die het leven tot op de dag van vandaag glans geven. 'Nadat

ik was afgekeurd hebben we anderhalf jaar de eindjes aan elkaar geknoopt. Totdat er op eens een mededeling van de uitkeringsinstantie kwam, dat we van 550 naar 1600 euro in de maand zouden gaan. Met terugwerkende kracht zou dat bovendien worden rechtgezet.

Ik ben er nooit achter gekomen of iemand uit het dorp onze situatie heeft aangekaart. Ik was zo verbouwereerd dat ik met de eerste uitbetaling nog naar de sociale dienst ben geweest, om het terug te geven, mocht het niet kloppen. In één klap konden we weer rondkomen.'

Het leven nam een onverwachte wending. Terwijl Jan amper gewend was aan de gedachte dat hij voor de rest van zijn leven arbeidsongeschikt zou blijven, kreeg hij een functie aangeboden als loketmedewerker bij een postagentschap. 'Ik heb er 23 jaar met veel plezier gewerkt.'

Rare kwibus

Het grootste deel van zijn leven had Jan een losse band met de kerk. 'Op Oudejaarsdag 1941 ben ik geboren en naar Rooms-katholiek gebruik werd ik nog op dezelfde dag gedoopt. Mijn leven lang heb ik het Vaticaan bekritiseerd, vooral om het celi-baat. Wat weten de kerkleiders van opvoeding als ze zelf geen kinderen hebben? Een geregelde kerkganger was ik niet. Behalve in de Goede Week, dan ging ik altijd naar de vespers. Daar teerde ik dan een heel jaar op.

Ik beloofde de dominee van de Gereformeerde kerk, die ik als klant had bij het postagentschap, eens langs te komen voor een gesprek. Maar ik schoof het 10 jaar voor me uit.'

'Ik was fel tégen Jezus. Hij kon in mijn ogen de Messias niet zijn'

In 1990 sloot Jan zich met zijn vrouw aan bij de Gereformeerde Kerk in Bodegraven.

Maar het zou tot na de verhuizing naar Al-melo duren voordat hij zich serieus verdiepte in het christelijk geloof. 'Een vriendin nodigde ons uit voor een bijeenkomst van de Alphacursus, een cursus om nader kennis te maken met het christelijk geloof. Ik besloot mee te doen, maar erg vruchtbaar was dat niet. Ze vonden me maar een rare kwibus. Ik was fel tégen Jezus. Hij kon in mijn ogen de Messias niet zijn. Aan het eind zei een van de deelnemers dat ze toch blij waren dat ik erbij had gezeten, met mijn lastige vragen. Daarmee zette ik de boel op scherp.'

Feest

Hoewel ik niet vaak naar de kerk ging, bad ik wel jarenlang dat de bonje tussen mijn zoons goed zou komen. 'Op een gegeven moment heb ik in gebed tegen God gezegd: 'Geef eens een teken...!' En wat denk je? Op een goeie dag zat ik thuis achter de computer, staat mijn zoon naast me, geeft me een hand. Even later komt de ander binnen. Ze hadden de ruzie bijgelegd! Tranen, natuurlijk. We hebben meteen een restaurant

gebeld, feest gevierd. Wat zich precies heeft afgespeeld, weet ik niet eens. Het was een dag met een gouden randje.'

De verzoening heeft Jan ervaren als de verhoring op zijn gebeden. 'En als een bewijs dat Jezus leeft. Daarna ben ik nóg een keer de Alphacursus gaan volgen, maar nu héél anders. Ik heb toen belijdenis gedaan.'

Na de belijdenis werd Jan lid van een bijbelstudiekring. Behalve op zondagen is hij wekelijks op maandagmiddag 'voorlees-opa' van de kinderclub. Er komen veel kinderen uit de achterstandswijk, die van huis uit geen enkele band hebben met het geloof. 'Ze hebben me wel over moeten halen, want kan ik dan zo goed voorlezen? Dacht het niet. Maar goed, ik heb een keer toegezegd en nu kom ik hier altijd. Ik vind het hartstikke leuk.'

Verwondering

Met zijn scootmobiel rijdt hij naar huis. 'Polyneuropathie', heet de ziekte die de artsen hebben vastgesteld. 'Het is een altijd-zeurende pijn aan mijn benen. Maar door alles

wat ik in het leven heb meegemaakt, heb ik geleerd om niet de hele dag te lopen klagen. Ik heb een paar zelfmoordpogingen en twee zware verkeersongelukken overleefd, ik heb longkanker gehad, epilepsie. Het verwondert me dat ik er nog ben. Kennelijk wil God me hier nog gebruiken. Ik kan het niet anders omschrijven...'

De christelijke dominee

Hij woonde nog altijd in het dorp, waar hij was geboren en opgegroeid. Niet meer in zijn ouderlijk huis. Bij zijn trouwen had hij een redelijk plekje gevonden in de hoofdstraat.

Een paar jaar geleden was zijn vrouw overleden. Dat had er behoorlijk ingehakt. De eerste maanden erna had hij nauwelijks ergens zin in gehad. Gelukkig kwam zijn dochter hem regelmatig op zoeken. Van lieverlee wist hij de draad van zijn leven toch weer op te pakken. Hij kon aardig voor zichzelf zorgen. Dat had hij wel moeten leren in de tijd dat zijn vrouw ziek was geweest. Zijn dochter nam trouwens wel eens wat mee en ook een buurvrouw reikte zo nu en dan een prakje aan.

Met de kerk in het dorp had hij niet zoveel. Hij zou er vast als kind wel gedoopt zijn, maar hij kon zich niet herinneren dat hij ooit de binnenkant had gezien. Z'n vrouw was niet van de grote kerk geweest. Aan het eind van de hoofdstraat stond een beetje naar achteren een klein kerkje. De Gereformeerde kerk. Er was ook een klein schooltje bij. Zelf had hij daar niet opgezeten. Hij

was op de gewone school geweest, die moest later christelijk geworden zijn, maar het fijne daarvan had hij nooit begrepen.

Hij had er ook geen belang bij. Na zijn schoolperiode was hij direct gaan werken, in de wegebouw. Sleuven graven. Met de schop. Ploeteren was het geweest. Maar hij had het volbracht.

De dominee van het kleine kerkje had z'n zieke vrouw regelmatig bezocht en ook haar begrafenis geleid. Na haar overlijden was hij nog wel een keer geweest, maar daarbij was het dan ook gebleven.

En nu op een morgen werd er gebeld. Schuin door het raam keek hij wie er op z'n stoepje stond. Een in het donker geklede man, die hij niet kende. Hij dacht: laat ik maar opendoen, ik kan hem daar ook niet aan de deur laten staan.

En zo zat ik, de dominee van de grote kerk, in z'n kleine, beetje rommelige kamer met het uitzicht op het dorp. Hij stond immers geregistreerd in de kaartenbak van de grote kerk. En ik had gezien, dat hij 84 jaar geworden was. Veel stond er niet op die

oude wat beduimelde kaart, alleen zijn adres, geboorte- en doopdatum. Hij hoorde er dus echt wel bij.

'Dominee, nou moet je me toch eerst eens vertellen, wie ben je? Ben je de gewone dominee, of ben je de christelijke dominee?' Ik was even perplex. Naar mijn idee waren alle dominees christelijk. En ik hoopte dat zelf toch ook te zijn. Al moet ik er meteen maar bij zeggen, dat aan mijn christen-zijn nog genoeg mankeerde en mankeert.

Ineens snapte ik het. De christelijke dominee hoorde bij dat kleine kerkje en dat christelijke schooltje. De gewone dominee was van die gewone kerk en die gewone school, waar hij ook op gezeten had. Ik heb hem toen maar proberen uit te leggen, dat christelijke dominees ook gewoon zijn en gewone dominees best ook nog wel christelijk. Of hij het allemaal begrepen heeft weet ik niet, maar hij zei: 'Nou ja, als je dan de gewone bent, mag je ook nog wel eens terugkomen.'

Ds. J. Westland, Putten

OPSTAAN

‘Opstaan? Praat me er niet van! Elke morgen weer een heidens karwei...’

Hij keek me aan alsof ik het vervelendste gespreksonderwerp had aangesneden dat ik maar had kunnen verzinnen: opstaan.

De rolstoel naast zijn bed sprak boekdelen.

‘Meestal denk ik maar aan die grap over de orgelrestauratie.’

‘De orgelrestauratie?’

‘Ja, kent u die niet? De reparatie zou veel meer kosten dan was gedacht. Maar de dominee wist raad. “Broeders en zusters, we hebben een probleem. De restauratie kost veel meer dan we hadden gedacht. We komen € 4000 tekort. Nu is mijn vraag: wilt u alstublieft van uw zitplaatsen opstaan als u bereid bent vandaag nog € 100 te doneren voor dit doel? Graag! Laten wij dan nu het volkslied zingen.” De organist zette in en heel de gemeente stond op...’

Eerlijk gezegd kon ik m’n lachen niet inhouden. Hij ook niet.

‘Nu ja, dat denk ik dan maar, als ik ‘s morgens weer eens geen zin heb om er uit te komen. Denk aan het volkslied, Jan!, zeg ik dan tegen mezelf. Opstaan, ouwe jongen! In militaire dienst kon je ook niet blijven liggen...’

Weet u, ik kan nu wel een vroom verhaal ophangen en ik zal niet ontkennen dat ik ‘s morgens en ‘s avonds meestal mijn handjes vouw en een beet-

je praat met de Allerhoogste, maar veel stelt dat niet voor. Gandhi zei indertijd: “Gebed is de sleutel van de ochtend en de grendel van de avond”, maar het komt regelmatig voor dat ik ‘s morgens vroeg die sleutel niet vinden kan.

Of ik dan boos ben? Vanwege alles wat ik in de loop der jaren heb moeten inleveren?

Nou, boos is misschien niet het goede woord, maar het komt in de buurt.

We zijn ons enig kind verloren, ik ben mijn vrouw kwijtgeraakt, mijn gezondheid, mijn baan, mijn riante huis...

Dan ga je wel eens twijfelen. Zelfs aan God. Het is erg dat ik het zeg, maar ik zou liegen als ik iets anders beweerde.

Het moeilijkst te verwerken vind ik nog wel: de gedachte dat niemand je meer nodig heeft.

Ik denk vaak aan de tijd waarin ik getrouwd was. Dan vroeg mijn vrouw: “Waarom moet ik jou morgenochtend wakker maken? Zijn dan de wekker én de radio stuk?” Waarop ik dan zei: “Nee, maar jou kan ik tenminste niet afzetten.” Ik wil maar zeggen: toen had ik nog wel eens een gat in de dag willen slapen. Maar dat ging niet. Er werd op je gerekend. Zoveel te doen, zoveel te beleven. Je moest op tijd zijn, op je werk, in de kerk. Je telde mee.

Maar nu? Ik denk dat er zo langzamerhand geen mens meer is die me mist.

Ruimte

Waar ik dan toch de kracht vandaan haal om toch mijn bed uit te komen?

Ach, ik lees vaak één bepaalde bladzijde uit het dagboek dat Abel J. Herzberg schreef over zijn kamperingen in Bergen-Belsen. Hier ligt het, op mijn nachtkastje. Zal ik het voorlezen?

“De brave dominee zal zeggen, dat de mensen elkaar moeten liefhebben. Maar de brave dominee heeft een ruimte, die hij kamer noemt, zijn kamer, en hij heeft een stoel, zijn stoel en een tafel, zijn tafel. Ik zou wel eens willen weten hoe zijn mensenliefde eruit zou zien, als mijn benen elke morgen, elke middag en elke avond boven zijn boterham, zijn soep, jus, vlees, groente, aardappelen – en een toetje zouden bengelen. Wij snakken naar ruimte.”

Begrijpt u wat ik bedoel? Als ik me realiseer dat ik niet in een concentratiekamp wakker word, maar hier, in dit huis, waar helpende handen zijn die voor me zorgen, dan kan ik toch moeilijk anders dan de hemel bedanken. Zolang ik andermans benen niet zie bengelen boven mijn bed, prevel ik opgelucht: “God, dank je wel!”. Dan wint uiteindelijk de dankbaarheid het toch van de narrigheid.

Sterker nog: dan wil ik warempel zelfs nog wel eens spontaan opstaan, om wankelend het volkslied te zingen, als een soldaat op het appel: Mijn schild ende betrouwen, zijt Gij, o God, mijn Heer!’

Restauratie

‘En dan hebben we het nog niet eens over de restauratie...’

‘Die orgelrestauratie? Nee, hoe dat afgelopen is, dat weet ik niet. Dat geld zal er wel gekomen zijn. Trouwens, het was maar een grapje.’

‘Maar de Restauratie met een hoofdletter is geen grapje!’

‘O, nu ga ik u begrijpen. Ja, daar hebt u gelijk in. Dat vergeet ik soms. Zeker, die Restauratie met een hoofdletter zal geen grapje zijn, maar pure werkelijkheid. Alles nieuw. De hemel, de aarde, ons kind, mijn benen – en wie weet wat nog meer. Alles compleet gerestaureerd. Onvoorstelbaar, maar toch... Wij zullen opstaan!’

Ik moet verder. Ik sta op. Hij ook. Met pijn en moeite, maar het gaat.

Een mens is nooit te oud om te denken aan Pasen. ■

André F. Troost

Wie omarmt hier wie?

‘Erbarme dich...’ De mooiste en beroemdste aria uit de Matthäus-Passion van Bach gaat over het dieptepunt in het leven van de apostel Petrus. Drie keer verloochende hij Jezus. ‘Ik ken de Mens niet.’ Meteen kraaide de haan. ‘Toen ging hij naar buiten en huilde bitter. ‘Erbarme dich...’ In de vertaling van de Matthäus-Passion door Ria Borkent: ‘Omarm me toch, mijn God, ik laat mijn tranen stromen. Luister, toe, hoe ik bitter huilen moet, en u roep.’

‘Ik ken de Mens niet.’ Maar Jezus kent de mens door en door.

De laatste bladzijde van het Johannes-evangelie beschrijft de ontmoeting van Jezus met Petrus, na de opstanding. Dat moet voor Petrus een pijnlijke confrontatie zijn geweest. Het gedicht ‘De drie vragen’, op de achterpagina van dit nummer van Lichtspoor, maakt dat voelbaar.

Driemaal verloochende Petrus Jezus. Met drie vragen wordt hij gerehabiliteerd. Het gedicht geeft een inkijkje in het hart van de mens (‘Gij weet dat ik U haat, dat ik geen kruis wil dragen’) en in het hart van de Mens (‘Gij laat niet van mij af. Mijn haat, mijn opstand draagt Gij, begraaft ze in uw graf’).

‘In de laatste strofe wordt duidelijk dat alle liefde van onze kant een gevolg is van de triomf van de liefde van Christus’, schreef de dichter van Jan Wit in een toelichting.

‘Gij weet toch alles, Here. Ik heb U lief’, zegt Petrus.

Het is dan allang geen vraag meer wie hier nu wie omarmt. ■

De drie vragen

O Heer, blijf toch niet vragen.
Gij weet dat ik U haat,
dat ik geen kruis wil dragen,
niet gaan waarheen Gij gaat.
O Heer, blijf toch niet vragen.

O Heer, heb mededogen.
Vraag toch niet weer, Gij weet
dat ik U steeds verloochen,
dat ik U steeds vergeet.
O Heer, heb mededogen.

Gij vraagt ten tweede male.
Gij, herder, spreekt zo zacht
van schapen die verdwalen
en kernen in de nacht.
Gij vraagt ten tweede male.

Heer, blijf mij niet ontroeren.
Ik stond wel voor U klaar,
als ik een zwaard mocht voeren;
maar dit is mij te zwaar.
Heer, blijf mij niet ontroeren.

Ten derde male vraagt Gij.
Gij laat niet van mij af.
Mijn haat, mijn opstand draagt Gij,
begraaft ze in uw graf.
Ten derde male vraagt Gij.

Gij weet toch alles, Here.
Ik heb U lief. Gij weet:
liefde zal mij verteren,
zelfs als ik U vergeet.
Gij weet toch alles, Here.

O Heer, vraag altijd verder.
Uw liefde triomfeert.
Huurlingen worden herder.
Het offerlam regeert.
O Heer, vraag altijd verder.

LICHTSPOOR

Lichtspoor verschijnt zes maal per jaar en is een uitgave van de IZB, vereniging voor zending in Nederland.

Redactie:

ds. J.H. Gijsbertsen (voorzitter)
M. Verkaik (secretariaat)
ds. H.G. de Graaff
ds. J. Westland
K. van Noppen

Redactie-adres:

Breestraat 59-61
3818 BH Amersfoort
Tel. 033-4611949
E-mail: info@izb.nl